

Виженій гум

Зоря Кочум

Зоя Когут
КУЧЕРЯВИЙ ДИМ

Зоя Когут
Кучерявий дим
22. XI. 1974

ЗОЯ КОГУТ

КУЧЕРЯВИЙ ДИМ
ПОЕЗІЇ

Літературний редактор Богдан Нижанківський
Обкладинка Едварда Козака

diasporiana.org.ua

Видавництво Об'єднання Українських Письменників "Слово"
Нью-Йорк

ZOYA KOHUT

S W I R L I N G   S M O K E
UKRAINIAN POEMS

Literary adviser Bohdan Nyzankivsky
Cover design by Edward Kozak

Copyright © 1974 by Zoya Kohut
Library of Congress Catalog Card Number 74-13859

ЛЬОНИКОВI

Зоё Коуэлл.

СЛОВО ПРО АВТОРКУ

Зоя Когут стала відомою серед нас, жителів ЗСА, за посередництвом сатирично-гумористичного журналу "Лис Микита", хоч її вірші друкувалися в Австралії в журналах "Новий Обрій", "Вільна Думка", "Церква й Життя", а в Канаді — "Північне Сяйво", "Нові Дні" та інших. Перша збірка "Культурні арабески" з'явилася у 1969 р., і вжде давно не можна її знайти на книгарських полицях.

У збірці творів українських поетів англійською мовою, яка вийшла в Австралії 1973 р. у видавництві the Hawthorne Press п. н. "Australia's Ukrainian Poets" вміщено теж поезії Зої Когут. Видавцем і перекладачем був відомий австралійський поет Р. Г. Моррісон, який у своєму вступному слові відмічує, що поміж перекладами є дві поезії Зої Когут писані англійською мовою. Із тих двох віршів особливо привертає увагу "And Quiet Flows the Don..." де у зв'язкій формі вдумливо висловлено право на ідентичність.

Здається, що Зою Когут, як сатирика, найкраще схарактеризував В. Софронів Левицький у своїй рецензії на її прилюдні літературні виступи. Він підкреслив, що Зоя Когут сміється не тільки з інших людей, але теж із себе. Вона не відмежовує себе від тих, кого б'є її сатира.

В сатирі Зоя Когут виявляє свою любов до людей, до батьківщини. Вона хоче бачити їх найкращими, однак її спостережливе око вміє теж зауважити всі хиби, але вона, замість плакати над ними — гірко сміється. Уміння сміятися із себе — доказ зрілости, доказ психічного здоров'я. У нас це уміння загубилося, мабуть, десь по дорозі з рідного краю на еміграцію, то ж не для усіх ця сатира сприємлива. Дивно, бо почуття гумору — давня українська притаманність, особливо козацька, і повинна була б передати до нас з покоління в покоління.

Ця притаманність збереглася в Зої Ніконенко-Когут, мабуть, тому, що вона козацького роду — походить з міста Суми, тепер у харківській області. Коли її мати постановила податися слідами арештованого в 1933 р. свого чоловіка, восьмилітня тоді Зоя ніяк не хотіла залишитися з бабунею в Сумах і пішла в мандрівку разом із матір'ю. Переїздили, як колись козачки, з місця на місце, залежно від того, до котрого лагєра перевозили батька. У тій мандрівці, спершу у Сибіру, а потім у Казахстані, кінчає Зоя середню школу. Перед Другою світовою війною вона, матір і батько повертаються у рідні Суми. Та нідовго довелося Зої тут жити і вчитися. Почалася війна — і прийшлося мандрувати на Захід. Зоя Ніконенко опинилася в Німеччині у Фрайбургу, де й почала вчитися в університеті і де познайомилась з гуртом студентів-українців, між ними з Лонгіном Когутом, з яким і одружилася. 1949 р. вони виїхали до Австралії, де й досі проживають.

Зустрівшись із творами Зої Когут на сторінках "Лиса Микити", я зачислила її до сатириків. Мені хотілось знати, яка вона і хто вона, та жінка, що вміє гостро спостерігати і гострим пером вказує на старі суспільні недуги. І ось, одного дня, вона з акторкою Іриною Залеською, приїхала до ЗСА та відвідала більші осередки нашого поселення. Тоді-то в програмі "Галло, Американска Україно", поміж рядками сатири, раз-у-раз звучали ліричні тони, і прийшлося ствердити, що Зоя Когут не тільки сатирик. Її притаманні виняткова ліричність, м'яке відношення до людей і толерантність. На літературних вечорах Зоя Когут незвичайно легко нав'язує контакт із публікою, а теж і особисто з окремими людьми, з якими приходиться їй знайомитись.

Перед від'ездом Зої Когут до Австралії я почула в нью-йоркській радіовій програмі не тільки її сатиричні, але й інтимно-ліричні і релігійні вірші. Коли підходила пора працювати з новими друзями, її вірші ставали сумнішими, і вони були зав'язком нового циклу творів, що увійшли до цієї збірки, де, крім сатири, є вірші, які висловлюють велику різноманітність спостережливості, настроїв і світогляду відчування поетки. Тут і особиста лірика, радість життя,

віра в нього, любов, сумнів, смуток, надія. Збірку можна було поділити на кілька розділів, але вони хоч і не поділені на розділи, укладені у тематичному порядку.

Видання редактував Богдан Нижсанківський. Листування тих двох сатириків, у якому я посередничила, були для мене джерелом неоднієї радісної хвилини. З одного боку, дружні зауваження й поради редактора, висловлені у питомий йому дотепний і нераз острій спосіб, а з другого — реакція на них Зої, свідчila про те, що поезію вони обое трактують дуже поважно, але одночасно вміють з неї посміятися, тобто — з невдач і помилок.

Це листування відновило і підсилило в мене віру у дружбу між письменниками, у їх толерантність, гумор і здібність до критики та самокритики, і "бажання служити поезії" (вживаючи слів Богдана Нижсанківського).

"Кучерявий дим" понесеться між читачів і дасть їм, цього я певна, багато гарних хвилин, розворушить їхні почування, спонукає до задуми і обдарує усміхом.

Уляна Любович

*Крізь відстані
і здичавілі пущі,
крізь непробудні кам'яні пласти,
крізь болота й пустелі загребуЩі
їдуть машини, коні й поїзди.
Лопата йде у загадки первісні.
Ракета зорі дальні перевіма...
З душі у душу —
найкоротша відстань.
Чому ж так часто транспорту нема!*

Ліна Костенко

ТИ ХОДИШ ПОМАЦКИ

Ти ходиш помацки по життювих дорогах,
Шукаючи якогось опертя,
І оббиваєш ноги об пороги
Нікчемності своєї
Й забуття —

Шукаєш в чарці, в сплячці, в об'їданні
І в розпачі...
Ночами ти не спиш.
І, врешті, вживши всі свої старання,
Створиш вірш. Якийсь невдалий вірш.

А потім — другий, третій, чи там п'ятий.
І думаєш: чи кинуть до коша?
Хоч в них думки ще дещо костурбаті,
Та все ж таки — в них вся моя душа!

Чи зрозуміє хтось це? Чи вгадає?
Тобі не йде про оплески, вінки,
Ти пишеш те, що душу роздирає
Й горою накопичує думки.

Та все ж... десь там, де мав би бути розум,
Ти прагнеш, щоб талант твій хтось відкрив
І щоб думок твоїх, хоч певна доза,
Дійшла до інших вдумливих голів.

А як нечайно хтось тебе відкриє —
Тремти! Бо тут доперва прийде страх!
І в сумнівах душа твоя німіє:
Чи стала ти на відповідний шлях?

Чи ти зумієш щось комусь сказати?
Чи в слово вложиш попіл чи вогні?
Ти, мабуть, будеш вічно вже писати
Й питатись вічно: варте це чи — ні?

НАД ЗЕМЛЕЮ

Над землею літають мільярди слів,
В різних мовах,
З уст різних,
По-різному сказані...
І кружляють в повітрі над колом землі,
Перемішані, змішані
Та — не замазані.

Стільки слів, незчисленно разів ужитих!
Палких, і плитких,
І буденно-заморених.
І мучить питання: як треба би жити,
Щоб слово створити
Ще — неповторене?

ВІРШІ

Вірші писались вже в різний спосіб:
З ритмом, без ритму,
Без крапок, без коми,
Писали поети різноголосі,
Писали відомі і невідомі,

Писали з нудьги чи просто для моди,
Писали перами, олівцями,
Писали з нагоди і без нагоди,
І на замовлення, і для реклами.

Й тоді, коли світ вже давно забуде
Всіх, що писали ліпше чи гірше,
В пам'яті людства жити буде
Той — хто серцем писав свої вірші.

БАБИНЕ ЛІТО

*Мерехтить трава іскриста,
Павутинням вкрита.
Кокетує з вітром листя,
Золотом залите.
Обіцяє небо ранок
Землю розпалити,
Та нє вірте обіцянкам
Бабиного літа!*

На світі є багато всяких рас,
Є сущі їм прикмети та різниці...
Народньою прикметою ж у нас
Є певна геніальність... в певнім віці.

Ми молодь тут в рахунок не берем,
Вона — ступає щойно на дороги.
Ми ліпше з нею трохи підождем,
Аж стане так — на сороклітні ноги.

І в тім то й справа! Сороковий рік!
(Чи сорок перший, другий, чи там п'ятий...)
Які літа!.. Який магічний вік!
Завіса з мрій, немов нараз піднята!

Душа — кипить! Кипить і не втиха!
Приплів ти чуєш мудrosti шалений,
І раптом з нетрів думки вибуха
Твій власний рожевенько-свіжий геній!

Ти витягаєш плечі з-під туги,
Яка тебе придавлює раптово,
І, глянувши трагічно навкруги,
Народжуєш ліричне, перше Слово!

І тут же, з екзальтованим лицем,
Ти несподівано, хоч і не менш охоче,
Уперше на бльокноті олівцем
Римуєш "очі" і "блаженні ночі".

Ну й відтоді — немає вороття,
І падають слова, як дощ на сушу,
Й калюжі роблять ралтом з почуття,
В епітетах розмочуючи душу.

"Нещасне серце... Незабутні дні...
Любов палка... Невинність у конвалій...
І щастя, що з'явилося у сні...
І слізози й поцілунки небувалі..."

Й обов'язково скучена любов
До всіх садів вишневих і — народу.
Й прогнози про "недарма литу кров
За неньку безсталанну і свободу!..."

Чим далі посугаються літа,
Тим більш в словах солодкого горіння.
А за вікном — вже осінь заміта
Останнє листя й срібне павутиння.

РОЗВ'ЯЗАНА ПРОБЛЕМА

Сиджу на непостеленому ліжку
(Ну й господиня з мене — просто сміх!)
І думаю: писати треба книжку,
Й до неї віршів треба би нових.

Але про що? Погоду? Евкаліпт?
Про нашої ментальності позем?
Старі перебираю манускрипти,
Бо для нових — знайти не можу тем,

І перечитую: про героїчні свята,
Духову сплячку, довгі реферати...
І думаю тут вихід лиш один,
Бо ж теми ці лишилися без змін...

Візьму ці перележані нотатки,
Перепишу обтріпані слова,
І буде, справді, все цілком в порядку!
І вийде книжка — майже як нова!

ПІСНЕ!

Пісне! Пісне! Мелодія й слово!
Почувань і спогадів рій!
Чи весільна, чи колискова,
Пісня туги, чи пісня надій,

Ти в житті все йшла поруч з нами,
Через битви і бруд калюж.
Ти спливала з очей спльозами,
Була дзеркалом наших душ!

Розливалась ти, пісне, в народі,
Ішла скарбом до нас крізь віки!
І родились нові мелодії,
І поети і — співаки.

Імена їх життя забуває,
Та щасливий, хто так творив,
Що в народі — його лунає
Анонімний, безсмертний спів.

ЛИСТИ

На світі пишуться листи різнородні:
офіційні,
любовні,
загрозливі,
нудні.

Бувають листи
безнадійно холодні.
Є часом листи,
як сіренькі будні...

Є і такі
з рядків нанизаних,
отак собі —
просто слова без змісту.
Бувають листи
старанно прилизані.
Дехто
вміє писати сочисто.

Але лист,
який, може, найбільш зворушує,
це — стриманий лист,
у рамках назовні.
А між рядків його — вкладено душу!
І серце у крапки
вкладено
повне...

Цигарки кучерявий, легкий дим,
Прозорий дим, немов солодкий спогад.
Не линь за ним! Не підносись за ним!
Твоїм думкам заслонена дорога.

Куди ти хочеш з буднів утекти?
Кого в житті хотіла б наздогнати?
Забудь! Залиш! Чи ж не потрапиш ти
Нарешті вже нічого не бажати?

Пора вже! Заспокійся, скільки зим
Ти прожила, а все чекаєш літа?
Цигарки кучерявий, легкий дим
І спогади, яких вже не вловити.

НЕ ШУКАЙ

Сонце відбивається мережкою
На м'якім оксамиті води...
Не шукай на березі за стежкою,
У піску — засипались сліди.

Чи ступав тут хтось важкими кроками,
Стопами втискаючи думки,
А чи біг облегшено, з підскоками —
Всі сліди засипали піски...

Пройдеш так і ти життя дорогою,
По поверхні сходжених віків,
Й тільки вітер свисне з перемогою —
І твоїх не лишиться слідів...

ЛИСТ

Білий аркуш з чорними слідами,
Черенками вистуканих слів.
Що шукаю я поміж рядками?
Автора далекого слідів?

Глибину думок його незнаних?
Виразу задуманих очей?
І коли, нарешті, перестану
Між людьми шукати я — людей?

Що знайду в листі цім невідкритім?
Порожнечу чи глибокий зміст?
І лежить в долоні розікритій
Цей чужий, не читаний ще лист...

ОСІНЬ

Гантєрським лісам

Ти подивись, як червоніє ліс
Осінніми кольорами прощання!
Немов горить... Ти тільки подивись,
Яка краса, оця краса остання...

Яка печаль в останній цій красі!
Яке життя кольорами розлите!
Горять ліси... Як жаль, що лиш ліси
Перед зимию вміють ще горіти.

СІРИЙ РАНOK

Сірий ранок, скованшись в роси,
Сонця промінь туманом вкрив.
Ех, здається, вже пізня осінь
І кущ айстера давно відцвів.

Вітер свище в гілках спросоння,
Жовте листя в лету тремтить.
Перший попіл посыпав скроні
І линяє очей блакить.

Жаль минулого? Чом жаліти?
І в минулім був смуток свій.
Холод в серці... Минуло літо...
Опадають листки надій...

CІРІ ХМАРИ

Сірі хмари і дощу краплини,
І оберемок сонця у душі...
Веселкою пробліскують хвилини
На мокрому осінньому дощі.

Об берег б'ються неспокійні хвилі,
Течуть слізами краплі по вікні,
А в думці десь — надії білокрилі
Й чужого міста не чужі вогні.

І зовсім несподіване бажання:
Подякувати долі з глибини,
Яка в осінніх днях, як дар останній,
Дала людині — всю красу весни.

ДИВЛЮСЬ НА ОСІНЬ ЦЮ

Лісам Гантєру

Дивлюсь на осінь цю немріяно-розкішну,
Стираючи непрошену сліозу.
І робиться мені до болю смішно:
Яку сатиру звідси повезу?

З яких подій я буду підсміхатись?
З яких розмов, дискусій і людей,
Коли я в темноті моїх ночей
Лиш думаю, що треба вже прощатись.

Прощатись з осінню, з останнім блиском фарб,
Що будуть в серці довго доцвітати.
Я повезу з собою віршів скарб,
Яких не зможу, мабуть, написати.

ДОЩ

Хмара над містом
Покровом нависла.
Очі прохожого
Зирк! — насторожено,
Кроки стрівожено:
— Кляп, кляп...

Дмухнуло з вулиці,
Плащ тісно тулиться,
Плечі під голову,
Хмара, як олово.
— Кап!

ОСІННІЙ ДОЩ

Вітер листям верби тріпоче
І, здається, когось гука.
Дощ волосся моє намочить,
Потече по моїх руках.

Я обличчя підставлю під зливу,
Дощ по віях моїх потече,
А я буду сміятись щасливо
З задерикуватих очей.

Наберу повні пригорші щастя
Із краплин дощових на мить.
Може, може мені ще вдасться
Мою долю також зловити?

— Де блукала ти, доле, донині?
Я вже з рук тебе не пущу? —
Ах, ви вірші мої осінні,
І осінні краплі дощу!..

ПРОЛІСКИ

О, проліски з невинними листками,
Улюбленці мої безпретенсійні,
Вітаю вас! Тужила я за вами
Роками... І в хвилини безнадійні

Я думала: якщо стеблу малому
Бог силу дав зимовий лід пробити —
Чи ж можу я тоді стогнати з втоми
Й не борсатись? І не хотіти жити?

О, проліски! Життя моого ходою
Ми все йшли разом у журбі і щасті.
Хтось в лист поклав вас ніжною рукою...
Молю, мій Боже! Май цю руку в ласці!

Хризантеми, фіялки, мімози,
Скільки віршів про вас складається!
А у мене на віях — слізози,
І чому? — ніхто не питаеться.

Я й не хочу, щоб запитали,
Відповісти я б завагалася.
З хризантем вже пелюстки опали.
Ну й чому, скажіть, не спиталися?

НІЧ

Ніч.
Ллється в серце спокій,
Зір тече темнотою в нікуди.
Хвилини, як краплі,
Стікають з "тепер",
Поринають у темне "було".

Ховає душа наготу в темряві,
Покровом ночі накрите тіло.
Ще тремтять на віях спогади дня,
Ще хапають руки незвичайний спокій,
Та на повіки
Спустився сон,
Вік тягарем обтяжує очі,
Думки колише.
Тиша...
Темрява ночі...

Шелестять свідомости крила,
Відлітаючи в безвість темну.
Чи то сну рівномірний подих,
Чи то шелест тіней забутих,
Що блукають в уяві тінню,
Сном закликані?..
 Таємниче
Ніч пряде нездійснену дійсність
Із фантазії та бажання,
Воскресає хвилини мертві,
мертві втіхи,
забутий смуток,
сьози висохлі,
сміх затихлий...

ПЛАЧУТЬ ВЕРБИ

Плачуть верби, осінню розгойдані,
Завиває вітер в них тужливо.
Всі стежки в життю вже кимось пройдені,
Кожний біль — вже кимсь переболілий.

Кожне слово кимось було сказано,
Всі кохання — кимось вже кохались,
Кожна казка — кимось була розказана,
Непродажнє — кимось продавалось.

Тільки вербам зовсім вже однаково,
Тільки вітру не за тим тужити,
Що не всі ще слізози переплакано,
Що не все ще горе пережито.

Я ЗНОВ У МЕЛЬБОРНІ

З мого балькону — видно ціле місто,
(Чи радше — цього міста лиш куток)
Ряди хатин, немов ярке намисто,
Нанизане на вулиці шнурок.

І в кожні двері кожної хатини
Заходять людський жаль і людський сміх.
А я стою й дивлюся удолину,
І в думці — двері інші, міст чужих —

І не чужих... По них могла бродити
Ще так недавно! Чи це був — лиш сон?
Скільки дверей було мені відкрито!
Скільки сердец!.. Виходжу на балькон

І бачу вид знайомого вже міста.
А в думці — інші вулиці й вогні:
Нью-Йоркський рух, Глен-Кову сад барвистий,
І друзів лица, десь, в далечині...

Крадькома у вікна щілину,
Заглядає місяць сріблистий,
Заглядає в замкнені очі
І поскоче тремтливі вії...
Чи то, може, твій дотик ніжний,
Що мене в темноті шукає?

Загасла думка,
Заснули mrії,
В незнанім душа блукає.
Тиша...
Temрява ночі...

Лінія, чотирикутник, коло...
Чи ж думки все в рамках мають бути?
Чи не можна думкою навколо,
Обійти буденщину? Й забути,

Що життя вкладається у форми:
Двічі два — неначе б все чотири...
Хто казав, що нам потрібні норми,
Щоби просто говорити — щиро?

І які є норми у світанку?
В цвіті яблунь? у пташинім співі?
Може, можна все покласти в рамки,
Та чи зробить це когось щасливим?

ЦВІТ ЯБЛУНЬ ВЖЕ ОПАВ

Цвіт яблунь вже опав в моїм саду
І червоніють неопалі вишні.

Я знову по старих стежках іду
І відчуваю раптом — я тут лишня.

Вже не для мене паході цитрин,
Верба плакуча вже мене не тішить.
Невжеш тут все лишилося без змін,
І той же вітер гілкою колише?

І сосни ті ж, і та сама ріка,
Що вліті ледь дзюрчить між берегами?
Невже все те ж? Лиш я вже не така,
З моїми невеселими думками?

Чому ці барви літа й стежка ця
Мені не кажуть, що я, врешті, дома?
Чом бачу всюди початки кінця
І відчуваю — безнадійну втому?

ВЕСІННІ ТРЕПЕТИ

Весінні трепети землі,
Пробудження того, що спало...
І тут, на цім розкішнім тлі,
Встає питання: взагалі
Куди ми котимось помалу?

Чи є причина до турбот?
(Отак — між квітами магнолій...)
Чи не розтряс своїх чеснот
Мій емігрований народ
Серед — нестравленої волі?

Тріпоче ніжно перший лист
На збуджених гілках акацій...
Де дівся наш козацький хист?
В чім бачимо сьогодні зміст
Всіх наших діл та спекуляцій?

Та справа в суті — не страшна,
Як глянути тверезим оком,
Бо чи весна, чи не весна,
Для нас тут, друзі, чужина
І це нам всім — вилазить боком.

Я МАЮ В СЕРЦІ

Я маю в серці
Повні жмені літа!
Хоч на дворі — зима
І небо без надій...
Ганяють діти,
Блискоокі діти,
І вотелътрі цвіте.
А я стою сама —
І все — мое!
Куди не гляну оком:
Шум вітру,
Крик дітей,
Маленькі клапті мрій,
І людські кроки,
Незнайомі кроки,
Й окраєць неба
Майже голубий
І цілий обрій
Сходженого світу!
Стою сама
І зовсім не сама!
Бо маю в серці
Повні жмені літа,
Хоч кажуть,
Що — зима.

ВУДСТОК

("Гілівське" містечко в Америці)

Любі і Левкові Коленським

Чорно-білий ярмарок звуків,
Біло-чорна черга облич.
З косами, босі, сплетені руки,
Псевдо-екзотики пахоші... Клич
Крови, любови чи, просто, сенсацій,
Юний неспокій на тлі склепів.
Не розуміють старі акації,
Лущиться фарба старих домів.

Вікна з минулим не вірять в чудо
Соняшник барв на сторінці змін.
На ланцюжку в мене чорний Будда.
Тихо всміхаємось — я і він.

КОЛИСКОВА

Тихо бродить сон по місті
Крізь осіннє листя
І кидає, мов намисто,
В вікна сни барвисті.

Заглядає у щілини,
Витира сліозину.
Спи, мій сину! Мрій мій сину!
Спи і ти, єдиний...

Я за поли сон впіймаю,
Викуп зажадаю,
Щоб приніс хоч клаптик раю
Тим, кого кохаю.

Сон над містом на сторожі,
Мріями ворожить.
Все заснуло... Тихо! Боже,
Чом же я не можу?

Я ТАК БИ ХОТИЛА!

Я так би хотіла бачити світ!
Паріж і Рим, і Мадрід...
Я так би хотіла ходити всюди,
Де люди, де різні люди!

Я так би хотіла сміятись з людьми
І з ними слізьми умитись.
Хотіла б ходити в халупи й доми
І горем з людьми ділитись...

Хотіла би вільною бути, як птах,
Й летіти все вище й вище!
Щоб сонце в моїх відбивалось очах,
Щоб чути, як вітер свище!..

Та — пошо хотіти? Життя це — смішне,
І дні — безнадійно розсудні.
То ж прошу вас, друзі! Забудьте мене!
Я мушу втискатись у будні.

ВОНА

Від неї все віяло холодом,
Хоч як підогріто всміхалась.
Вона все виглядала молодо,
Як обличчя в тіні ховалось...

Вона вміла притихлим голосом
Збирати жалі, як данину.
Схилялась від горя колосом,
І світ все їй щось був винен...

Розливала приязнь щедротами,
На коротку якусь хвилину,
Доки інше щось, іншими нотами,
Не манило її на зміну.

Її доля була найгіршою!
(Що було їй до долі чужої?)
Вона завжди бувала іншою
І завжди — тією ж самою...

Й самотність була в її посміху,
І порожні її пороги...
Бо не навчилась у поспіху
Любити, крім себе, — нікого!

МИ Є ТАКІ...

Ми є такі пуритансько-зацофані,
Ми є такі — від святих найсвятіші!
А я би хотіла писати закохані,
Зовсім собі — нецензурні вірші.

Про дотик руки, що по тілі блукає,
Про тихий шептіт і насолоду...
Та, мабуть, мені це не випадає,
То ж мушу писати хіба — про погоду.

Та деколи, справді, це досить нудно,
І деколи, вірте, це навіть смішно
Бути лише пуритансько-розсудним,
Коли так хочеться бути — грішним...

ПРИГАДУЄШ?

Пригадуєш квітку,
Що вирвав мені ти на попі?
Там квіток було ціле море!
Ти б міг оберемки зібрати,
Та дав мені — тільки одну
І з нею — весь світ...
Пізніш купував оберемки,
Та світ весь
Тримав вже для себе...

Ой муко, моя ти муко!
Скорбoto моя, скорбoto!
Виє, тремтить з розпуки
Вітер на чорнім дроті.

Чорні думки, мов круки,
Ночі мої — тривожні,
Дарма простягаю руки,
Ніхто мені не поможе.

Кудись відлетіли співи,
Сміхи відлетіли кудись...
Скроні мої вже сиві,
Руки мої — безсилі.

Смутку мій, вірний друже!
Скорбoto моя, скорбoto!
Серце самотньо тужить,
Як вітер на чорнім дроті.

ВІДПОЧИНЬ

Не дивись з жалем в далечінь!
Я думками так близько. З тобою!
Не сумуй, дорогий, відпочинь,
Притулись до плеча головою.

До моєго плеча пригорнись,
Поклади мені руку на груди.
І зі смутком в очах не дивись,
Не піду я вже більше — нікуди...

Приголублю тебе, як дитя,
Поцілую очей твоїх втому,
Розкажу тобі казку життя
Лиш тобі, мій єдиний, відому.

Ніч так швидко мина... Відпочинь!
Скоро ранок розстелеться небом.
Не сумуй! Не дивись в далечінь!
Не піду я нікуди від тебе.

ЛЮДИНА ЧЕКАЄ

Від свого народження і до смерти
Кожна людина чекає на щось.
Яке б не було це життя передерте,
Якими б шляхами пройти довелось,

Людина чекає... На завтра, на потім,
На лист чи ранок — крізь сміх чи відчай,
У сні чи мріях, в буденному поті,
І навіть у смерті — чекає на рай...

Чи молиться Богу — на ласку небесну,
Чи пишучи вірші — на відгук когось,
Чекає порядна людина й нечесна,
На диво, на щастя, чекає на — щось...

Скажіть, чи саме це чекання не диво?
Хоч дні пролітають, час далі пливе,
Та ходить людина життям терпеливо
Й — чекає... І може тому лиш живе.

Сумно ходити по світі
Отак, не зазнавши любови,
І душу крізь будні носити
Засохлу, без мрій і без крові.

Сумно — все бути логічним
Без пориву і без горіння,
І бачити все критично
В щілинах свого животіння.

Жаль тих очей тверезих,
Що дивляться тільки тверезо,
І все вкладають в тези,
Навіть весінні берези.

Але знову — так важко жити,
Коли любов безнадійна.
І все ж таки — ліпше згоріти,
Ніж жити цілком без горіння.

РЕВНОЩІ

Щось неприємне, зеленкаво-сіре
Стікає з думки по душі стіні.
І — страшно раптом. Де ж поділась віра?
Невже повсюди тільки темні діри
З обтріпцями болючої брехні?

Де дівся спогад днів удвох прожитих?
Де втіха перешептаних ночей?
Лежить душа — розхристана, розбита
І недовір'ям дивиться з очей.

Була любов? Чи, може, тільки мрії?
Були обійми? Дотику тепло?
Невже хтось інший так тобі зуміє
Розгладити засмучене чоло?

Невже забув, які були багаті
Колись всі наші найбідніші дні?
Краплинини дум... небажані, прокляті,
Слізьми стікають по душі стіні...

ЧИ СПРАВДІ?

Чи й справді час загладжує? Міняє
І гостроту журби, і гостроту чуття?
Але — як довго час такий триває,
Аж доки не затупить почуття?

Якщо ж усе, чим серце так повніє,
Час скреслює — то пошо тоді час?
Я б не хотіла бачити, як тупіє
Мое життя... Я б не хотіла враз

Стати байдужою, порожньою такою,
Не прагнути, не мучитись. О, ні!
Якщо б я мала доживати в спокою,
То, Боже, відberи цей час мені!

ЩО КОМУ ДО ТОГО?

Як добре, що всі люди в світі різні,
Як різні квіти на оцій землі:
Є ранні Ольги, є Івани пізні,
Кирпаті Зої й мудрі Василі.

Як добре, що у всіх нас різні стилі
І різне уподобання і смак!
Хтось любить п'ятниці, суботи чи неділі,
Я ж — понеділки. Справді! Просто так.

І бурю, і калюжі на дорогах,
І дощ, який по шибах лопотить...
Люблю — і все! І що кому до того?
З нас кожний має право щось любити!

МОЛОДІСТЬ

Ранні світанки... Іскристі роси...
Молодість буйна!
Молодість боса!
Молодість має свої права.
Чому ж ми дивимось грізно й косо
На борсання молоді?

Їх слова

Можливо різнятися від слів ужитих,
Які колись
Молоділи теж...
Наша молодість вже прожита,
Втиснена в рамки буднів
і меж...

І все ж таки — хто з нас не мріє вхопити
Хоч спогадом мить молодих горінь?
Дозвольмо ж і молоді палко горіти,
І теж помилатися,
Й також грішити,
Як вже согрішали сотки поколінь!

НЕ ВИСТАЧАЄ...

Не вистачає "Отче наш" сказати
І "Вірую" — скоренькою ходою...
Неначе це вже певна є посвята,
Й розгрішення — прийде саме собою.

Не досить — стати в лавці на коліна,
Зложивши так, по звичці, тісно руки —
Неначе роблять ці знайомі рухи
Із грішника — вже праведну людину.

Hi! Це не досить! Може, я не вмію
Молитися, як треба... Але, Боже!
Прости, як можеш. Я таки посмію
Молитися до Тебе так, як можу.

РІЗЬБА

Михайлові Черешньовському

В куті переді мною — Матір Божа,
Рукою майстра різблена чутливо.
Така струнка і ніжна, і погожа
Стоїть переді мною, наче диво!

Без викреслених контурів обличчя,
Лиш смутком всеєсвіту похилена й обвита.
І бачу в ній любов і смуток вічний,
Скорботних матерів усього світу.

Стоїть різьба. Лиш кілька ніжних ліній,
Рукою створених, але в душі відчутих.
Немов молитва із надій і тіней,
Мистця молитва, в дерево закута.

Лиш літака крило,
Під ним — блакитний сніг,
І синє небо,
І нічого більше.
Як добре б, доле,
Якщо б без доріг,
Отут скінчилось все
І туга, день і вірші...

І розв'язка була б цілком проста:
В єдиному,
Останньому падінні.
Блакитний сніг
І неба чистота,
І спокій,
І, можливо, десь спасіння...

ХРЕСТ

У мене хрест на грудях золотий.
На ланцюжку висить на моїй шиї
Й, коли життя здається без надій,
Беру в долоні цю мою надію.

Стискаю цю надію в кулаці
І прошу Бога, щоб не загубити.
Маленький хрест в безпомічній руці,
І в нім — надія й мука мого світу.

ПРОЩАЙ!

Пам'яті Степана Залеського

Ходив між яблунь... По траві ходив,
Голубив зором соняшні мережки...
Було це вчора.
Нині ж опустів
Твій тихий сад,
Осиротіла стежка.

Прощай! Нового дня Ти не зустрів.
Урвались раптом мрії та дороги...
Ну й що сказати,
Як немає слів?
А ті, що є,
Такі, здаються, вбогі.

Актор... Мистець... Ти відійшов, як жив:
Зі скромністю. Мов капнула слізина.
Та Боже мій!
Як раптом опустів
Цей білий світ,
Утративши — ЛЮДИНУ.

НЕ РОЗУМІЮ

Не розумію,
Хоч складаю руки,
Кому десь там,
Внизу чи угорі,
Потрібні так
Маленькі людські муки
І туга, розпач і — монастири?

Кому потрібні наші бичування
І жертви, каєття,
Розтерзаність сумлінь?
Кому, скажіть, потрібні всі страждання
Безпомічних, нੱщасних соторінь?

Кому потрібна немічна рослина,
Якій до літа не дано дожити?
Або моя нестримана слізина?
Кому це все потрібно?
Поясніть!

ХОЛОЛИ ТЕПЛІ ДОТИКИ ДОЛОНОВЬ

Натовп,
Мов чорна пляма,
Стояв на схресті перехрестя...
Дивились хмари крізь стіну голів,
Дивились — і не бачили нічого.

На схресті перехрестя
Людина притулилась до землі!
Грудьми,
Долонями,
І зморшками, устами...
А плями лиць дивилися:
Чому вона лежала
Так обнявши землю?..

Дивились плями лиць,
А перед ними —
Вічність проходила!
Відповідь пройшла
На ті питання, котрих не питали...

Хололи теплі дотики долонь,
Минали хмари...
Натовп ще стояв,
Чекаючи...

НАД СВІЖОЮ МОГИЛОЮ

Життя жилось... Час скапував хвилини
З любови, мрій, надій і співчуття.
Невже було прожито без причини
Це недожите й втрачене життя?

Ще ж звуки слів не встигли відбриніти,
Ще ж в пам'яті напруженість зіниць!..
Невже для того варто було жити,
Щоб промайнути в думці одиниць?

Життя жилось... Від пеленок до — гробу.
Крізь боротьбу, захоплення і гнів...
Невже життя — це лиш покірна спроба
Покрити землю віспою гробів?

ХТО ЗРОЗУМІВ?

Кардиналу Йосифові Сліпому

Бредеш життям — байдуже і безкрило,
Десь в натовпі розтоптана пилина...
І раптом — відчуваєш дивну силу!
І раптом — розправляєш гордо спину,
І голову підносиш:
Ти — Людина!

Ти — частка вічності!
Тобі дано любити,
Тобі дано — дивитися на небо!
Тобі дано — твій клаптик твого світу
Світлішим залишити після себе!

Тобі дано боротись і горіти!
Тобі дано!.. А ти бродив безсило.
Хто ж міг в тобі надії воскресити?
Хто поглядом піdnіс твій зір від пилу?

Лиш сильний духом міг малу людину
Так сколихнути!..
Усміх Ваш... Обличчя...
Хто зрозумів, що в день той, в ту хвилину,
Ходив між нами
Велетень сторіччя
І Син Великий — України?

ТИ ЙДЕШ

Ти йдеш сходами — часом вгору,
А деколи — сходами вділ...
Часом маєш поруч підпору,
Деколи просто йдеш з власних сил.

І не маєш чого триматись,
І не певна, чи добредеш,
Та бракує часу вагатись,
Мусиш іти — і якось ідеш...

Лиш коли зупинишся в кроці
І подивишся вгору чи вниз —
Страшно стане, бо скільки емоцій
Треба людині, щоб дійти кудись...

■ ■ ■

Я дякую Тобі, що в денній праці
Знаходжу час для несповнених мрій!
Що навіть найсіріші ситуації
Мені не вкрали клаптиків надій!
Найбільше ж дякую, що я тієї ж нації,
Як і Мороз, Шевченко і Сліпий!

ВІЗИТА АРХИПАСТИРЯ

Три дні... Три пролетілих дні...
Здається, все лишилося без зміни:
Той самий вітер, хмари навесні
Й дощу весіннього такі самі краплини.

І не такі! Цей півпорожній світ
Став раптом менше стоптаним і сірим,
Бо навкруги блищить ще чистий слід
Трьох днів простої, радісної віри.

Благословен, хто вірує без мук,
Хто сумнівами серця не тривожить,
Хто, не змиливши, з болю і розпук
Душі невинність вимолити може.

Хто силою своєї доброти
Посіє доброту в серця холодні
І допоможе бідним віднайти
Рай втрачений... Хоч тільки на сьогодні

Й на завтра, може, після довгих літ.
Три дні... Ваш погляд... Що могло змінитись?
Нічого. Тільки став чистішим світ
І захотілось, Пастирю, молитись...

НОВИМ ДРУЗЯМ

Уляні Любович

Здається, що ми зналися вже віками!
Здається, що не треба більше слів,
Лиш доторкнутись теплими руками
До теплих рук... І дотик цей зумів

Всю чужість стерти. І цілком байдуже,
Де йшло життя, з чого складались дні...
Лиш серце раптом декому затужить,
Що стрінувшись прийшлося восени,

Коли життя вже битими шляхами
Листки всіх мрій змітає до межі...
Здається, що ми зналися вже віками,
А розійдемось знову, як чужі...

Та може, може — близькими ми будем?

ЕДВАРДУ КОЗАКОВІ

Як могла ця панаходна нація,
Безталанна, зйойкана й гірка,
Спромогтись на твір такої грації,
Як талант — Едварда Козака?

Усміхом чудесно закоплюченим
Оживає в нього кожний "штрих",
Витискає з душ скитальсько-змучених
Свіжий задирикуватий сміх.

Чи ж не можна раптом тут повірити,
Стерши сміхом бідкання й роки,
Що ми, браття, не такі вже сироти,
Доки в нас існують — Козаки!

ЗНАЙОМИМ І НЕЗНАЙОМИМ ДРУЗЯМ В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ

З землі порепаної від посухи й спеки
Шлю вам від нас любови каганець,
Щоб він у вашій у землі далекій
Горів теплом розчулених сердець.

Брати і сестри! Вас там так багато!
А нас усіх тут — жменя лише мала.
Що ж можем ми вам, бідні, передати,
Крім крихти сестро-братнього тепла?

Нехай воно послужить вам в годину,
Коли мороз життя спиня дзюрчання сил,
Зогрівши, раптом, хоч одну клітину
Самотніх душ або — замерзлих тіл.

ВАСИЛЕВІ БАРЦІ

За темним склом — якась тривога
В очах... із болем на межі.
Чому ховаєш ти, від кого
Багаство власної душі?

Чи ти втікаєш в біль, чи з болю?
І чи від себе, чи людей?
Чи просто вибрав клаптик волі
І тишу замкнених дверей?

Які жалі, які причини
Завчасно зморщили чоло?
Іде життям невгадана людина,
Колише вітер зламане стебло...

ПРОЩАЙТЕ, ДРУЗІ!

Смішне життя на цім кумеднім світі:
Народжень черга, зустрічів, чекань,
І в кожнім початку відразу вшиті
Нитки кінців усіх... і всіх прощань.

І в кожній зморщці кожного обличчя
(Та й навіть там, де зморщок ще нема!)

Вже втиснені переживань сторіччя
І власна самозліплена тюрма.

Й чи світло в ній іде крізь сірі очі,
Чи крізь зелену втому людських мук,
Чи усмішка бур'ян хвилин толочить,
Чи затискає біль у жменях рук,

Однаково... Десять за тюрми стіною,
Під пилом мін, слів сказаних і дій,
Блиштий в душі у кожного красою
Хоч крапля незаплямлених надій...

Та якби часом небо не ясніло,
Як міцно не манив уявний рай,
Дні — прожились... Хвилини — пролетіли...
Прошайте друзі! Хоч уста хотіли б
Прошепотіти: "Часе! Почекай!"

ПРИВІТ З АВСТРАЛІЇ

Вітаю вас з землі вітрів і "дінг'о"!
(Нехай їй трясця! Пошо її тут?..)
Ах — вибачте! Це просто — "ляпсус лінг'ве"
Із циклу "ляпсусів" — Зої Когут...

Земля ця — не така вже поганюча!
Досить багата... Навіть і родюча...
Лише одне псує в ній настрій мій:
Чого ми посилилися на ній?

Вона така від Всесвіту далека!
Вона така, як той апендицит:
Ніхто не знає, де в нім небезпека
І пошо він вбудований в живіт?

Аж доки не дійде до комплікацій...
Ну — і тоді!.. Та не про це тепер!
Вітаю вас з землі смуглявих ґрацій
І — менш ґраційних братчиків, сестер.

ПРОСТО ЛИСТ

Минає час... У вас він теж минає?
Жовтіє лист... Жовтіє він у вас?
Це й все, здається. Більш новин немає.
Лише — життя іде... Минає час.

У нас — постій в думках і сон на ділі.
Хвилини потапають у хандрі.
І проростають всі високі цілі
Травою й будяками... на дворі.

І почуття вкриваються травою,
Як гнів, чи злість, чи дружня теплота...
Цікаво, що ми візьмемо з собою
В дорогу, друзі, на старі літа?

Чи тільки думку про великі вчинки
Малого "я"? Чи купи теревень?
Чи вже пожовклу вирвану сторінку
Пустих промов та маршових пісень?

Чи жмут сухих, ображених амбіцій?
Чи спогади про випиті чарки?
Чи, може, нам на старості присниться
Сон про зогріті дружбою роки?

Що втішить душу нам тоді старечу?
Що помалює усміхом уста
Й останнім світлом огорне під вечір
Прожиті нами — й втрачені літа?

ЖИТТЯ

Випадком створений ти народився з болю,
(Чи хтось питав, чи хочеш ти на світ?)
Тебе невинно випхали на волю
На декілька в'язничних, сірих літ.

З дитинства руки вже тобі зв'язали
Оточеннем, мораллю, батогом,
Шабльоном форми розум підстригали,
Поїли фарисейством з молоком.

І крок за кроком, день за днем душили
Ту крихту вічності, яку в душі тримав.
Ну і, нарешті, гордо прогласили,
Що маєш досить життєвих підстав!

Ти йдеш в життя — продукт старань суспільних,
Чужих ідей і поглядів чужих.
І починаєш жити самостійно,
Один сплій — серед таких самих...

Спочатку, може, на коротку хвилю,
Ти бачиш щось і прагнув щось знайти,
Ta прагнення твої були безсилі,
І ти застряг в душевній темноті.

І так живеш, під назвою — людини!
Ідеш давно протоптаним шляхом,
Стараючись тепер свою дитину
Калічти моральним батогом.

І, може, у найліпшому випадку,
Якийсь новий по собі лишиш твір,
Яким би можна нищити нащадків
Чи додавати їм — душевних дір...

БУВАЄ СТАРІСТЬ

Чоло, як пергамен. Навислі стріхи брів,
Вогонь очей — повигорав до дна...
Буває старість з мудрістю віків,
Але буває старість і — смішна.

Коли нараз, забувши лук спини,
Зігнутої числом прожитих літ,
Людина під наметом сивини
Гектично творить молодості міт —

Багатозначним кліпанням повік,
Підтягненням плечей чи живота,
Неначе в серці тліє з року в рік
Той же вогонь і та ж сама мета.

Неначе роки всіх переживань
Не залишили жодного знаку,
І силою підтоптаних бажань
Вернути можна молодість палку.

Ох, не вернути! Не шукайте слів,
Не ждіть весінніх трепетів і бриз!
Буває старість з мудрістю віків,
Але буває і смішна — до сліз.

ДУШЕВНИЙ СУХАР

Людина недовір'ям перержавлена,
З колючим виразом напружених зіниць,
Бредеш життям, неначе ти роздавлена
Паршивістю і мас, і одиниць.

У тебе всесвіт виключно складається
З брехні, підозри, злочинів і зрад.
Тобою з принципу усе підозрівається
Й ніщо не подивляється з засад...

Ти так боїшся бути кимсь обдуреним
І, не дай Боже, видатись смішним,
Що душу зморщену ховаєш поза мурами,
Не вірячи ні грішним, ні святым.

І від думок твоїх, критично-знаючих,
Паде на все тяжка, понура тінь.
І в'яне квіт захоплення, лишаючи
Сухі гілки трухлявих підозрінь.

Так обдарований не будь-якими рисами,
Ти чуєшся суддею і знавцем,
Хоч долею тобі було написано
Прожити вік — душевним сухарем!

РІЗДВО

Різдво: реклами, вивіски, картки,
Друкованих рядків чиєсь бездушні рими,
Зім'яного паперу смітники
І запах пива й поту за дверима...

Різдво: свічок блиск штучних у вікні,
Дешевий зміст небажаних дарунків,
Бездумні ночі... Півпорожні дні...
І ситі очі й виповнені шлунки...

Різдво: молитва! Втіха без реклам,
Сльоза на віях, латка на свитині...
Невже в цей день вродився тут і там
Той же Христос, на тім же вбогім сіні?

З НОВИМ РОКОМ!

По земній кулі, чуєш?
Чути кроки
Чобіт і постолів, і босих ніг.
Вітаю всіх вас, люди, з новим роком,
Бажаю вам — облегшених доріг!

Нехай в цім році на полях і в горах,
В лісах проходжених,
В засмічених містах
Зменшиться стогін ранених і хворих,
Зменшиться плач і ненависть, і страх!

Хай буде менше душ осиротілих,
І більше дружньої в нас буде теплоти!
Хай доля нам дарує більше сили
Нести для нас призначенні хрести!

По земній кулі, чуєш?
Чути кроки
Чобіт і постолів, і босих ніг.
Вітаю всіх вас, люди, з Новим Роком!
Бажаю всім — облегшених доріг!

РІЗДВО В АВСТРАЛІЇ

Святвечір... Борщ, чи з ушками, чи без,
Кутя, вареники (що звуться пирогами),
Узвар і голубці. А з глибини небес
Бліск зірки першої над сніжними полями.

Це — там було. А тут — нема снігів
І зірка щось спізняється світити.
Та й наш Святвечір не без пирогів,
Що є варениками... Й доки будуть жити
Тут правнуки прославлених дідів,
Так довго буде в цій частині світу
Перед Різдвом і в нас святвечоріти.

Хоч не цілком, як в рідній стороні,
Де холод охолоджуває натури,
Та в нас є теж моменти різдвяні
І не залежні від температури!

В нас теж є голубці і тарілки борщу,
І колядя — у співі чи на плитах.
Лиш, може, в нас є трохи більш товщу
На пирогах... і душах наших ситих.

ХРИСТОС РОДИВСЯ

Христос родився! Та невже ж цей клич
Бринить для нас лиш традиційним звуком?
Подвір'я церкви... Натовпи облич
І складені, вже звиклим жестом, руки...

Родивсь Христос! — "А, це був тільки міт"... —
Хтось скаже. Й, може, я скажу за вами...
Невже Він лиш тому прийшов на світ,
Щоб ми тепер кутею й пирогами

Його народження згадали раз на рік?
І — заспокоєно, зробивши те, що треба,
Лишали для священиків, владик
Всі справи, більш пов'язані із небом?

А Він родився! Правда, вже давно,
Й тоді не всі могли Його піznати...
І вірить хто чи ні — це все одно,
Він народився! Й був за нас розп'ятий,

Щоб ми повірили! Та Боже, нам прости!
Ми ж — люди... Як нам важко зрозуміти,
Що Свого Сина посилаєш Ти,
Щоб вірою життя нам облегшити!

І віра ця, можливо тільки раз,
Коли життя вже залишає тіло,
Заторкне душу кожного із нас,
Bo Він таки родивсь! I в тім — Його є сила!

ДУША УКРАЇНСЬКА

Колись їхали в світ наші бідні селяни
В незнане. Злиднями в світ гонимі.
Їх називали — "заробітчани"
І ніхто не задумувався над ними.

Ех, бідна душа українська, розхристана!
Як довго ти будеш по світі блукати?
Як довго тобі ще сили вистане
В скитаннях жити — і не вмирати?

Колись ці люди, в краях незораних,
Творили чуда — цілком по-простому.
Співали пісні під чужими зорями
Й орали землю на полі чужому.

Ех, бідна душа українська! Багата
Скарбами вічними, невмирущими!
Чи зможе тебе чужина приспати
Своїми зарібками й полями родющими?

Колись... І тепер, ми — скитальці новіші
Пустились в дороги краями незнаними.
І хоч менше з нас оре, більше — пише вірші,
Та й ми є деколи — "заробітчанами".

Хоч премось уснобізми, хоч премось в ласощі,
Такі самопевні, такі розманіженні,
А в душах у нас — України пахощі
І гори й долини — давно залишені.

Ех, бідна душа українська! Багата
Скарбами вічними, невмирущими!
Не зможе тебе чужина приспати
Ні срібняками, ні хлібами насущними!

ТИ НЕ ТІЛЬКИ СЛОВО...

Україно! Про Тебе багато написано!
За Тебе боролись, співали про Тебе.
Ім'ям Твоїм
Немовлят колисано.
За Тебе благали і пекло
І — небо!

З Тобою вмирали
Й жили з Тобою!
Тебе цурались голодні і ситі.
За Тебе руки складались мольбою,
На Тобі
Ятрили гроби розріті!

Тебе величали словами великими,
З Тебе насміхались
Малі приблуди.
Тебе спустошено ордами дикими,
По Тобі ходили
Великі люди!

Україно!
Ти не тільки слово в прозі
Чи — вірші,
Ти закликом є до бою!
В тобі живуть Чорноволи й Морози!
І ми — в чужині
Живемо Тобою!

ПРОТЕСТУЙМО!

Протестуймо! Кричім, скільки можемо!
Биймось в мури лобами й грудьми!
Щоб побачив цей світ заяложений,
Що на світі існуємо й МИ!

Щоб збудив брязкіт скла, нами збитого,
Ситі маси байдужих сумлінь!
Їх не збудиш слізьми пережитого
Чи переліком людських терпінь!

Годі ж словом нудити повтореним.
Світ глухий! Приступаймо до дій!
Хай з камінням летить наш нескорений
Голос правди, вимог і надій!

ТО НЕ ЛЮБОВ

То не любов, коли через шпарини
Душі своєї — ти чекаєш див.
І бачиш у коханому — людину
Без жодних хиб, без будь-яких гріхів.

То — не любов! То мить лиш нетривала
Закохання з заплющених очей.
Любов — коли ти хиби всі пізнала
І любиш далі. Палко й гаряче.

Так я люблю народ мій. Просто й зряче!
До болю... Без легких, похвальних од!
Це почуття таке часом болюче —
Бо й я така сама, як мій народ!

НЕ ОДИН ВЖЕ КАЗАВ...

Не один вже казав мені, дивлячись досить строго:
Чом ви все критикуєте нас? Чи ж ми для вас
ті — найгірші?

Невже не зробили ми справді в житті нічого,
Вартого подиву? Вартого доброго вірша?

І так хочеться щиро і просто тоді відповісти:
Hi! Ми не гірші!

Якщо ми могли віками —
Зберегти нашу впертість і душі такі норовисті,
Ми, можливо, є ліпші!
Та скажіть, чи ж тому вінками

Прикрашати всі наші хиби? Нехай вже інші
Співають хвалбу
І римують, хто як уміє...
Мені ж ви дозвольте писать поганенькі вірші,
В яких над болячками нашими
Я болію...

ВІН БУВ...

Він був неначе сповненням молитв:
Орлиний погляд, вид широкоплечий,
Спокійний героїзм прожитих битв,
В повільнім голосі і ході молодечім.

Він не хваливсь. Лише тремтінням вій
Переживав прожиті небезпеки.
Він був неначе сповненням надій
Батьків старих і прадідів далеких.

Він був... Він — є... Він, може, десь в гурті,
Історії прикраса й цвіт народу.
Він розпинається б навіть на хресті,
Якби йому — в свій час — дали нагоду!

Та час минув. І з героїчних рис
Лишились тільки плечі та постава.
Давно заржавів десь забутий кріс,
Давно уста не кличуть: "Слава! Слава!"

Тепер з цих уст летять копиці фраз,
Тороххотінням давніх скорострілів...
Коли, нарешті, дійде вже до нас,
Що всі слова нам помогти не всилі,

Якщо ми не збегнем, що доля нас усіх
Залежить від загального сумління,
Що нам потрібно не промов гучних,
А більше поміж нами — розуміння!

О, НАРОДЕ МІЙ!

О, мій бідний народе — без вияву!
Як тобі помогти й зарадитъ?
Чом не можеш ти жити в Києві,
Як живуть побратими в — Канаді?..

Чом ця доля тебе вічно скubaє,
Як горох при вузькій дорозі?
Чом не всохла рука, що зрубує
Чорноволів твоїх і Морозів?

Чи ж ми менше свій край кохаємо?
Чи ж ми духом такі слабенькі?
Чи ми, може задовго співаємо
Про загибель своїх "вороженьків"?..

"Вороженьки" — є нашим ворогом!
І вони, "як роса" не загинуть!
Воля все дістается дорого,
Перестаньмо вже скиглити й гинуть!

Жити треба для волі! Й не нити
Те саме — "... як роса на сонці..."
І тоді, може, наші діти
Запанують в своїй сторонці!

О, БОЖЕ!

Спаси нас від політиків дурних
І від ораторів банальних!
Спаси нас від вечер спільних
І від "казаній" клерикальних!
Найбільше ж Ти нас упаси
Від геніїв негеніяльних! Амінь!

БУВ З'ЇЗД?

Був з'їзд? — Та був!.. — Які ж там результати?
— Вам результатів? Що за дивний світ!
Не досить, що з'їжджались делегати,
Що голосно прочитувався звіт?

Не досить, що за довгими столами,
Сиділи і округлі, і стрункі,
Хитаючи поважно головами,
Неначе їх обтяжили думки?

Не досить, що поважною ходою
Оратори ступали до промов
І, виразно захоплені собою,
Казали нам про їх пролиту кров?

Не досить, що, як у Агати Крісті,
Шукали ми і жертву і причин,
І раптом всі були сумлінням чисті,
І раптом всі зідхнули, як один,

Знайшовши, врешті, жертву і причину
Своїх мізерій та загальних бід...
І, може б, відбороли Україну,
Якби не перешкодив нам — обід!

Це й все. Хоча в рефлексах делегатів
Знайшлись і переломи і народ.
Та результат? Яких вам результатів?
Ті, що дрімають — будуть все дрімати,
А ті, які навчилися кричати—
Чекатимуть до будучих нагод.

З'ЇЗДИ

Летять у височінь чиєсь ракети,
Нові держави в світі постають,
Ну — що кому! А нам зате — бенкети
І — з'їзди, панство! З'їзди, не щобудь!

Усіх львів'ян, полтавців, кобилянців,
Старої "войни", бувших таборів
Що ж зв'язує усіх отих скитальців,
Крім припадкових місць минулих днів?

О, з'їзди! Героїчні передмови!
Поклепування деяких плечей!
І — післамови! Й гідні постанови,
І зустрічі чужих уже людей!

Бо ж час минув. Прийшла загальна зміна
Бажань, стремлінь і — паса ширини.
І от стоїть така собі людина
Безчуба вже, чи з чубом сивини,

Стараючись впіймати хоч би тіні
Днів молодості, борсання і мрій,
На мить забувши ревматизм в коліні
І зміст своїх загублених надій.

Ах, з'їзди! Ах, промови! Ах, бенкети!
Вершок досягнень політичних мас!
Цікаво, як історики й поети
Колись оцінять з'їзди ті і — нас?..

В минулім — духом! Поглядом — в майбутнім!
Нап'явши груди, йдем плече в плече!
Надіями та голосом могутнім
Куєм залізо, поки гаряче!

У нас проблем — ну, майже що немає!
Відвічна мудрість нас не підведе!
В нас навіть ненароджене співає:
"Гоп, куме, не журися! Якось то буде!..."

І тішиться в раю душа поета
З посвяти рідних мас та одиниць!
Лиш — вибачте! У мене є прикмета
Казати часом — купи небилици!

ЩОСЬ ЛЕГЕНЬКЕ

Вельмиповажані! Шановні!
Яка ж в нас всюди райська благодать!
Все — мовчки спить і в душах і назовні.
Але... хіба ж ревуть воли, як ясла повні?
Вони, здається, теж мовчать.

Та це, можливо, не до речі.
Мені припала честь цей вечір
Побавити рядками легких слів,
Щоб в усмішці комусь здригнулись плечі,
А думка — не обтяжила голів...

Легеньких слів, ще й радісного змісту,
І без каміння в будь-який город!
Щоб кожний почувався оптимістом,
І травлення не мало перешкод.

Отже — почну! В нас тем легких чимало
Із відповідно дібраним кінцем,
Але — хіба ревуть воли?.. Та я вже це казала,
Крім того, це, здається, не до тем...

Почну я знов: Шановні й терпливі!
В нас всюди єдність, гордість і краса!
Життя — цвіте! Цвітуть народні ниви,
Всі вороженьки — гинуть, як роса.

Ми всі ідейно і в братерській згоді
Щось колупаєм: в носі чи скалу...
Без самолюбства всюди, при нагоді,
Ми приклад подаєм для загалу:

Як працювати нам усім для цілі,
Забувши власне, невеличке Я...
Ми, так би мовити, в теорії й на ділі,
Одна щаслива, з'єднана сім'я!

Здвигаймося і масово й частіше!
Шукаймо всі для цього — всіх нагод!
Щоб знали, що в Австралії не спить ще
Наш український здвигнений Народ!!!

НЕ ПРО ПОГОДУ!

В нас — літо, десь — зима... Та я не про погоду!
Що нам сніги чи спеки, навіть — грім?
В нас на плечах лежить тягар Народу!
І — справи виховання, зв'язані з цим всім...

От візьмемо хоч би такі моменти,
Як еС-Ка-ВУ! Подумаєм на мить:
Як би не наш Конгрес — де б наші Президенти
Могли так мудро (й довго!!!) говоритъ?

А чи не є промови ці виховні?
Та ж зрозуміло! Й скільки в них наук!
Промовцеві — дають нагоду вповні
Вправляти віддих, голос, жести рук...

І пов'язати все це в певну цілість!
А слухачів — промови еС-Ка-ВУ
Вчать виробляти мужньо терпеливість,
Якою, врешті, знищимо Москву!!!

Тому, для наших власних інтересів,
Я апелюю до широких мас:
Нам конче треба Світових Конгресів!
Хоч би тому, щоб виховати НАС!!!

І Здвигів нам потрібно! Щоб здвигнути
Нас з місця сплячки! Бо, якби не рух,
Могли б ми згодом і цілком забути,
Що в тілі нашім — ще лишився дух!!!

Ми б обросли не лиш товщем, а й мохом,
І кроку не зробивши за поріг.
А так — ми хоч себе розбудим трохи!
Тому, шановне панство, я — за Здвиг!

ЧИ Я ЛЮБЛЮ АМЕРИКУ Й КАНАДУ?

Ex, Америко! Ex, Канадо!..
Пошо б нам цих чужих країв,
Якби наше скитальське стадо
Могло мати — Київ і Львів?

Пошо б нам ці країни любити,
Не любити... Чи взагалі?..
Якщо б ми мали змогу жити
На своїй, не чужій, землі?..

І питання були б смішними,
Чи люблю я їх раптом, чи ні...
Вони є і будуть — чужими,
Як Австралія
Чужа є мені!

І тому — відповісти посмію:
Чи Канада, чи Ю-еС-еЙ,
Я країн цих любити не вмію!
Та люблю в них —
Рідних людей!

Де Австралія?.. Де "Ю-еС-Ей"?
Де Дніпро, а де інші води?..
Й скільки треба було епопей,
Щоб про нас написав хтось оду?

Оду з наголосом не тим,
Оду — з іншим поняттям долі...
Бо ж — де Київ, де Львів, де — Рим,
І що робимо ми на волі?

Лиця — зморшками час пописав,
Пляни єдності — змів, як солому!
Хтось, здається, горіння нам вкрав,
А лишив тільки — ситу втому.

СНОБАМ

Ох, вибачайте мені, шановне панство,
Що нудить вже мене
Від звичок ваших — панських...
Такі прилизані,
Задумані
І чванські,
З багатозначним підтяганням брів,
Ви навіть вже слинявитеся по-панськи,
Розжовуючи рештки панських слів...
Маленькі снобики
З горою аспірацій,
Рахуєте себе
Ви сіллю всіх століть!
Від ваших мін
І самоадораций,
Ви вибачте,
Мене таки
нудить!..

О, ЕВОЛЮЦІЄ!

Дивись! Кудись овець везуть на м'ясо!
Безпомічних овець і баранів...
Гойдає віз живу ще сіру масу
Кудлатих тіл та зляканих голів.

В очах — покірність, жах, волога втома
Та тінь баранячих смертей.
Скажи, людино, що тобі відомо
Про мову цих тваринячих очей?

Що знаєш ти в оцю добу науки,
Медичних чуд, прогресу й пістряка,
Про безсловесні, передсмертні муки,
Чекаючих у черзі різника?

Про безнадійне блеяння й пручання
І трепет переляканіх сердець?
Що знаєш ти про борсання останнє
І на гаках підвішаний кінець?

Нічого... Та твоє сумління чисте,
Ти просто ігноруєш цей сюжет
І, з праведним обличчям гуманіста,
(Бо ж в еволюції у тебе — вище місто!)
Жуєш шматок баранячих котлет.

ГОСТИНИ

Салати, торти, риби та ковбаси,
Французькі тістка, борщ і "канапки",
Наливки, вина, лімонади, кваси,
Склянки, ножі, бокали, тарілки...

Стіл угинається. Тріщать крісла й корсети,
Тріщить вже на останній дірці пас...
"Ах, прошу! Оселецька? Паштету?
Спробуйте цього торта! Прошу вас!..."

Уривки фраз. Жування. Це — гостини!
В нас для гостин чимало є причин:
Весілля, ювілей чи іменини,
Христини — чи річниця тих христин.

Грунт, щоб зйтись. І так із хати в хату
Мандрує тупо той сам гурт облич,
Щоб перейтись знов, передрімати
Чи кроком сколихнути тиху ніч...

Чи вислухати жарти, всоте чуті,
Чи улькус в алькоголю намочить.
(Щасливий ще хоч той, що може пить...)
Грунт, щоб забава... Тільки хто ж по суті
На тих забавах бавиться, скажіть?

ПРИЛИЗАНИМ

Прошу вас — ну й чого ви надули губи,
Люди прохожі і люди на станціях?
Невже у вас в грудях, сказавши грубо,
Просто не серце — а тільки калатальце?

Стоїте на пальцях, уздовж прилизані,
З виразом масляним на скривленім роті...
У вас навіть думки рядочком нанизані,
Немов горобці десь вгорі, на дроті.

Такі ви подібні, такі ви однакові,
Такі безkritично-смішно надуті,
Чи в Нью-Йорку, Мельборні, Торонто, чи Krakovі,
Заживо мертві й давно — забуті.

ВІРМО, ДРУЗІ!

Друзі! Хто сказав, що ми постарілись?
Хто сказав, що на душі — мозолі?
Це — неправда! Це комусь примарилось!
Це лише чиєсь уяви кволі!

Ми ще можем з наших жил зжиллявілих
Витиснути чисту краплю крові!
Ми могли б, якби себе заставили,
Ще навчитись братньої любові!

І зламати ґрати проїржавлені
Самолюбства, впертості й незгоди!
Друзі! Ми цілком ще не роздавлені!
Є бідніші на землі народи!

І вони встають з рядів затоптаних!
І вони змагаються за волю!
Не — промовами вождів підтоптаних,
Ми також їх маємо доволі.

Не слізми про те, що вже минулося!
За минулим плакати не варто!
Це не значить, що його забулося,
Вчора — є підставою для ЗАВТРА!

Та плаксивим волі не добитися!
Йдуть на волю — гордою ходою!
Друзі! Вірмо! В нас є чим гордитися:
Не лиш предками, гордімось — СОБОЮ!

КРИКУНАМ

То, значить, ви розводите курей?
Ну що ж — це і корисно і здорово!
Лиш не кричіть, що далі для ідей
Ви все страждаєте так само гарячково!

Вогонь є привілеєм молодих!
Ви вже вросли у курник, капці, хату.
(Як всі ми тут, крім вийнятків малих...)
Чого ж стаєтесь когось переконати,

Що все готові кинуть на сміття,
Щоб знову в битвустати з ворогами?
Колись прощались ви лише — з життям,
Тепер прощатись треба б з — курниками...

А це вже тяжче... Не дуріть надій,
Це може навіть видатись наївним!
І не кричіть, як звиклий галасій,
Лишіть це діло ліпше — вашим півням!

ЯКИЙСЬ КОНЦЕРТ

На залі — гомін... Соваються крісла,
Хтось щось кричить і хтось когось гука.
Там, за куртиною, напруження повисло,
А тут чекають третього дзвінка,
Щоби його пізніш — зігнорувати...
Сміх дам пудрованих і підбаски мужів.
Одні — встають, другим — кортить сідати,
Там ті вже входять, інших не загнати,
Ну, словом, це — громада глядачів...

І це — концерт... Підноситься куртина.
Промова почалась. Летять слова,
Людей шукають, а знаходять — стіни...
Бо хоч і не одна тут голова,
Та тільки де-не-де — людина.

Після промов — мистецька йде частина.
(В ній деколи трапляються й мистці!)
Тут бачимо і чоботи й свитину,
Й годинник в наймита на зніженні руці...
І співаків, що голосу не мають.
Тому, коли їм треба вищих нот,
Стають на пальці й догори співають,
І все лице у них — великий рот...
Зворушення ж у підборідних змінах,
А почуття — на животі в руках,
Темперамент — в напівприбитих мінах
Та в сумно-заспаних очах...

І чуєм звук оркестри, з легким хрипом,
З приємним "я забув" та "ну, ще раз..."
І скрипки голос, що скрипить вже скрипом,
І бубна вибух, наче в Судний час...

МИ ВЖЕ ВСЕ ПЕРЕЙШЛИ

Ми вже все перейшли!
Нам назустріч —гриміли гармати,
І нам кулі свистіли,
І нам голод кишки вивертав.
Ми ішли босоніж,
І в ростоптаних чоботях,
В лаптях,
В ранах,
В хустках,
В плащах,
Без плащів...
І в сльозах,
І без сліз.
Перейшли...
А тепер?
Персня камінь не того кольору?
Ремінець не пасує до пса?
Нам назустріч громіли гармати,
А тепер нам назустріч —
Нудьга...

Та хто збагне всі поштовхи людей?
Хто скаже нам — чого нам, власне, треба:
Чи вироблення смаку у дітей,
А чи обмеження — у себе?
Ніхто... Тому, як, брате, не міркуй,
Мовчи — та аплодуй...

І мимоволі думка пролітає:
Як добре, що такий концерт буває!
А то б людина, в людській темноті,
Не знала — що, наприклад, означає
Заломлювання рук на животі?
І думала б, що треба голосів
Для співу. Де там? Треба диригента!
Бо головне є в аріях не спів,
А руко-зводячі моменти!...

І як чудово, що молодші віком,
Ті, що ростуть на спогадах батьків,
Побачуть, що убогість в нас — велика.
І вже повірять нам без зайвих слів,
Що ми є біdnі... з криком і без крику...

Ну — і яке то щастя для нас всіх
Побачити на сцені віртоузів,
Які потраплять викликати сміх,
Там, де повинні б викликати сліози...

Ти дивишся і — подивляєш їх
Всіх разом, ну — і кожного осібно.
Бо ж так заведено і, кажуть, так потрібно!
Бо ті мистці зробили, що могли,
Бо всі вони старалися щосили!
І скільки свого часу віддали!
І як страждали, мучились і пріли!!!

І ти гадаєш: справді ми чудні,
Що якість міряєм вже на робочі дні,
А смак свій обмежуєм до того,
Що ліпше щось, ніж взагалі нічого...
І думаєш: чому буває так,
Що ходять криво по прямій дорозі?
Чому співає той, хто не співак,
А міг би бути добрій в прозі?...

ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧЦІ

Як подумати глибше, шановна Громадо,
То життя — це мозаїка різних частин
І для кожного — власні прикмети й принади,
І логічна потреба своїх роковин.

От — берімо спочатку: вродилася дитина
Для майбутніх Союзів і народніх нив.
Правда, батько, можливо, бажав собі сина,
Але небо, на щастя, не чує батьків.

І дитина росте... Їй для повного раю
Треба тільки ілюзій, сміху й небилиць.
Це — період ялинок, святих Миколаїв,
Віри в батьківську мудрість, в казки, в чарівниць.

Потім маємо час, де рахуються роки
І чекається зрілости й зовнішніх змін.
Це — період романтики, люста, мороки,
І такого важливого дня уродин.

А коли власний вік вже стає не цікавим,
(А бажання стають трохи більше складні...)
На підмогу приходять періоди слави,
Ювілеїв громадських чи пам'ятних днів.

Й тут ми, друзі, нарешті підходим до цілі:
Перед нами одна з тих рідких одиниць,
Вік яких — зафіксовано на цикльостилі,
З чергуванням ще інших поважних річниць.

Прешановна діячко! Дозвольте тут віршем
Додати ще кілька глибоких думок:
Якби в світі таких от, як ви, було більше,
Менше б мав він покривджених, біdnих жінок!

Ми інакших шукали б шляхів для народу,
А для жінки — зробили б заслужений рай,

"ВИМЕНС ЛІБЕРЕЙШЕН"

Привіт вам, сучасні жінки — героїні!
Йдете ви упевнено в щільних рядах,
В продовжених "максі", скорочених "міні",
Відкинувши шмінку, нагрудники, страх —
До волі!

Від прання, від стирок і хати,
Від брудних підлог і запилених шиб,
За право — нарешті в трамваях стояти!
Нехай процвітає й росте "Вименс ліб"!

Ми — люди також! Нам байдужі фігури,
Нейлони, парфуми, шовки, маркізет!
Відкинем кайдани! Відкинем фризури!
За Глорію Стейнем! За Кеті Мілет!

Ми зможем самі — в пральнях, кухнях чи б'юрах
Собі заробити на чарку та хліб!
То ж, сестри! За волю! Розіб'ємо мури!
Хоч... пошо нам воля, при нашій натурі,
Як хлопців не буде в отім "Вименс ліб"?..

МОЛОДЕЧІ ПРОТЕСТИ

Вони ідуть...
Самі постаті й очі,
І руки, які ще не знають роботи...
І написи плямами:
"Ми "ЗА" не хочемо!
Ми тільки й хочемо
Бути ПРОТИ!!!"

"Слухайте, люди нових генерацій!
Ми — проти віджитого і старого!
Ми — проти уряду й організацій!
І проти чорта!.. І — проти Бога!

Ми проти праці... І за вакації!
Ми — за пенсію без роботи!
Люди! Ми проти мобілізації,
І — проти миру!.. І загально — ПРОТИ!!!"

Вони ідуть...
Молоді, непричесані,
Такі голосні і ще непокорені...
Такі ще буднями не обтесані,
Віками повторені...

Толерантно дали б чоловічому роду
Кілька прав... І, можливо, колись — "іквал пай"...

Ми всі гордо вбирави б не шовк, не коронки,
Але скромне, шляхетне убрання борця!
І несли б у майбутнє, як ті Амазонки,
Всю сміливість постави і строгість лица.

Ми всі перші летіли б в незнані простори,
По дорогах молочних до дальніх зірок,
Щоби десь там, у Все світі, скликати збори
Вже тепер — Міжпланетної Спілки Жінок!

Щоби, врешті, звільнити цей Все світ від жалю
Й чоловічих немудрих, смертельних забав!
Ми зробили б у пустці для дурнів централю,
Дали б кошик дірявий для скарг та заяв...

Так було би, якби... Та, на жаль, — що й казати!
Шось діяльних замало лишилося нам...
То ж дозвольте мені на кінець побажати
Всім активним, невтомним і мудрим жінкам:

Многих літ і здоров'я, охоти й терпіння
Для майбутніх невдячних, громадських хрестів.
Пам'ятаймо: цей світ і оті покоління
Потребують сьогодні — Жіночих Голів!

Хвороба,
Через "х-а" і "в-е"
Завжди є роду жіночого.
Чи ментальна,
Як пси-хо-пат,
Чи фізична,
Як прищ на носі,
Чи хвороба в спідниці,
З контурним тлом,
З фігурою витончено-точеною...
Хвороба, через "х-а" і "в-е",
Є завжди роду — жіночого!

Діяч — це іменник
У випадках всіх!
Активний діяч чи крикливий,
Діяч шановний
Чи громадський,
Діяч настирливий
Чи бездумний,
Діяч розумний і нерозумний,
Діяч на ділі, і діяч такий,
Що словами запорошує очі, —
Є завжди іменник у випадках всіх,
Чи хтось хоче того,
Чи не хоче!

Я — це займенник!
Чи я — король,
Чи я — замітайло вулиць,
Чи я — на початку всіх початків,
Чи я — на кінці думок,
Чи я — зі словами,
Чи я — без слів,
Чи з мріями,
Чи без мрій,

ДЕЩО З ГРАМАТИКИ

Розум,
Через "р-о" і "з-е"
Є завжди чоловічого роду.
Чи розвинений,
Чи не до...
Чи здегенерований,
Чи дитинний,
Чи розум винний,
Чи розум невинний,
Телячий, курячий чи ослячий,
Розум спокійний
І войовничий, —
Пишеться через "Р-о" і "з-е"
І має завжди
Рід — чоловічий!

Серце,
Через "е-с" і "р-е"
Є роду середнього.
Чи серце слона,
Чи серце миши,
Чи мавпи, чи змії, чи людини,
Чи те, що диші,
Чи те, що не диші
І лежить у вікні на продаж...
Серце закохане,
І серце те,
Що упало кудись зі страху,
Серце жовніра із заднього ряду,
І серце жовніра переднього, —
Пишеться завжди
Через "е-с" і "р-е"
І є роду середнього!

ПОСТАНОВА НОВОСПЕЧЕНОГО МОДЕРНІСТА

Я від сьогодні
відкидаю рими!
Зміст також
відкидаю з погордою!
Віднині — сині,
зелені півні,
будуть кукурікати
дзъобом і мордою.
Коричневий звір
рапатим ропотом
ріпатиме репетом
трупом
тупотом.
І на маргінесі
великих пасій
все буде в прогресі,
а не кvasитись
в квасі...

Геть до чорта
рамки,
асоціяції!..
Я за ліквідацію
систематизації!
І за капітуляцію
кожної рації!
І за кульмінацію,
без градуації,
в кожній бравурно-сміливій
краеї.
Я від сьогодні стою на сторожі
великого МОЖЕ
(або й — не може...)
Я —
птицями буду

Я — кожне і завжди
Займенник лише,
І то — малий!

Кричати — належить до дієслів.
Кричати сп'яна
Чи з переляку,
Кричати на зборах
Чи без причин,
В дискусії чи на сцені...
В промові, в розмові,
Чи просто тому,
Що інших доказів брак,
Кому кричати,
І кричати як,
З запалом, з жовчею
Чи з любови,
Чи щоб криком затерти примітивність мови...
Кричати
Через "к-а" і "р-е",
Є завжди лише — дієслово!

Дурний — це прикметник!
Чи він дурний,
Чи — вони, чи там ті, чи вона,
Чи дурний, бо бідний,
Чи — навпаки,
Чи з титулом,
Чи без нього,
Чи дурний, як ціп,
Чи, як стадо овець,
Чи дурний, бо не вміє жити, —
Дурний — це прикметник,
І на тім — кінець!
Тут граматику
Можем лишити!

ЗМІСТ

- 9 У. Любович: Слово про авторку
- 15 Ти ходиш помацки
- 16 Над землею
- 17 Вірші
- 18 Бабине літо
- 20 Пісне
- 21 Розв'язана проблема
- 22 Цигарки кучерявий, легкий дим
- 23 Листи
- 24 Лист
- 25 Не шукай
- 26 Сірий ранок
- 27 Осінь
- 28 Дивлюсь на осінь цю
- 29 Сірі хмари
- 30 Осінній дощ
- 31 Дощ
- 32 Хризантеми, фіялки, мімози
- 33 Проліски
- 34 Плачуть верби
- 35 Ніч
- 37 Я знов у Мельборні
- 38 Цвіт яблунь вже опав
- 39 Лінія, чотирокутник, коло
- 40 Я маю в серці
- 41 Весінні трепети
- 42 Колискова
- 43 Вудсток

скрипіти скрипотом.
Струнами раптом
всесвітньо тріпати!
І в доказ відваги
нової конструкції,
казатиму сміло
слова,
як
"проституція"...

Жовтком на базарі
сну міхи розмахом,
роздмухну розуму
раз муху з розмаху!
І з купами листя
клітини мозку,
лапками воску
шовкову лозку...
І стане СЛОВО
тілом на покуті,
в куті на котику,
невинне з дотику.

Так!
Я від сьогодні
відкидаю рими!
І зміст, і суть,
і великі літери!
Віднині
великими очима
буде порожньо,
і буде — вітер!

І буду Я,
нарешті, сучасною,
печінкою часто,
брунською
пупчастою!..

- 80 Христос родився
- 81 Різдво в Австралії
- 82 Ти не тільки слово
- 83 Душа українська
- 84 То не любов
- 85 Протестуймо!
- 86 Він був...
- 87 Не один вже казав...
- 88 О, Боже!
- 89 О, Народє мій!
- 90 З'їди
- 91 Був з'їзд
- 92 Щось легеньке
- 94 Не про погоду!
- 96 Де Австралія?.. Де "Ю-еС-ЕЙ"
- 97 Чи я люблю Америку й Канаду?
- 98 О, Еволюціє!
- 99 Снобам
- 100 Прилизаним
- 101 Гостини
- 102 Крикунам
- 103 Вірмо, друзі!
- 104 Ми вже все перейшли
- 105 Якийсь концерт
- 108 "Вименс ліберейшен"
- 109 Заслуженій діячці
- 111 Молодечі протести
- 112 Де що з граматики
- 115 Постанова новоспеченого модерніста

- 44 Вона
- 45 Я так би хотіла!
- 46 Пригадуєш?
- 47 Ми є такі...
- 48 Відпочинь.
- 49 Ой муко, моя ти муко!
- 50 Сумно ходити по світі
- 51 Людина чекає
- 52 Чи справді?
- 53 Ревнощі
- 54 Молодість
- 55 Що кому до того?
- 56 Різьба
- 57 Не вистачає...
- 58 Хрест
- 59 Лиш літака крило
- 60 Не розумію
- 61 Прощай!
- 62 Над свіжою могилою
- 63 Холопи теплі дотики долонь
- 64 Ти йдеш
- 65 Хто зрозумів?
- 66 Візита Архипастиря
- 67 Я дякую Тобі, що в денній праці
- 68 Едварду Козакові
- 69 Новим друзям
- 70 Василеві Барці
- 71 Знайомим і незнайомим друзям в Америці й Канаді
- 72 Привіт з Австралії
- 73 Прощайте, друзі!
- 74 Життя
- 75 Просто лист
- 76 Душевний сухар
- 77 Буває старість
- 78 З новим роком!
- 79 Різдво

Printed by: *Computoprint Corporation*
30 Howe Ave, Passaic, N. J. 07055 USA

